

TEMA BROJA

EKOSKOP

Rezultati građanskog monitoringa kvaliteta vazduha za prvu polovinu 2026. godine

U Pljevljima i Bijelom Polju premašen broj dozvoljenih dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti PM10 čestica na godišnjem nivou

Novi regionalni projekat Arhus centara iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore uz podršku Western Balkans Fund i EU

Oснаživanje budućih advokata za zaštitu životne sredine za integraciju u EU i Zelenu agendu

NAŠ GRAD, NAŠ odraz

Realizovane akcije na Slanom i Krupačkom jezeru

Međusektorska saradnja pokazatelj posvećenosti lokalnoj zajednici

Trebjesa BioMap

Digitalna karta biodiverziteta

Sadržaj |

EKOSKOP: Rezultati građanskog monitoringa kvaliteta vazduha za prvu polovinu 2026	2
Nova verzija aplikacije vazduh.me	5
Novi regionalni projekat Arhus centara iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore uz podršku WBF i EU	6
Naš Grad, Naš Odbraz: Realizovane akcije na Slanom i Krupačkom jezeru	7
Nikšićke eko priče: EkoMentor, jedna ideja i „Trebjesa BioMap“	9
AKTUELNOSTI	11

IMPRESSUM

Elektronski bilten „Ekolog“
ISSN 1800-7031

Osnivač i izdavač:
Ekološki pokret „Ozon“

Glavni i odgovorni urednik:
Aleksandar Perović

Redakcija:
Dr Nikola Perović, mr Radoš Đurović,
MSc Miloš Džiknić

Distribucija:
Besplatna, elektronskom poštom

Tiraž:
Neograničen

Adresa redakcije:
Serdara Jola Piletića 1
81 400 Nikšić

☎ 040 206 564 ✉ office@ozon.org.me

www.ozon.org.me

ozonmne

ozonmne

Uvod urednika |

Piše: Aleksandar Perović

Mjesec jul je bio pun akcije kao u kancelariji tako i na terenu, kako nas teren ne bi zaboravio 😊

Uradili smo polugodišnji presjek rezultata praćenja kvaliteta vazduha, koji smo prikazali i u novom modelu prilagođenom za potrebe aplikacije Vazduh.me. Naši prijatelji iz firme „Softing“ unaprijedili su aplikaciju koja sada ima nove mogućnosti, čime smo ispoštovali predloge korisnika.

Dobili smo novog člana redakcije Ekologa MSc Miloša Džiknića koji je bio prvi sagovornik u našem Eco chat-u i koji u ovom broju predstavlja Trebjesa bio map, koju je sa svojom ekipom osmislio na način da javnost sazna šta sve ima u simbolu Nikšića 😊

Predstavljamo i novi projekat Arhus centara u kom smo partneri.

I naravno akcije na Slanom i Krupačkom jezeru u okviru kampanje „Naš Grad, Naš od(b)raz“ koja okuplja sve više partnera.

Tu su i druge aktivnosti u kojim smo učestvovali.

Nadamo se da ćete uživati u odmoru i hladu čitajući naš „Ekolog“ 😊

Rezultati građanskog monitoringa kvaliteta vazduha za prvu polovinu 2026. godine

U Pljevljima i Bijelom Polju premašen broj dozvoljenih dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti PM₁₀ čestica na godišnjem nivou

Ekološki pokret „Ozon“ nakon sprovedenih analiza mjesečnih izvještaja podataka sa državne mreže za praćenje kvaliteta vazduha Agencije za zaštitu životne sredine, koje obrađuje Centar za ekotoksikološka ispitivanja, za prvu polovinu tekuće godine informisao je javnost da je u **Pljevljima** registrovano **45** dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ a u **Bijelom Polju 39** dana.

U Podgorici na mjernoj stanici u **Bloku V** registrovano je **16** dana sa prekoračenjima dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ a **na Zabjelu 25**, dok je u **Nikšiću** bilo **14** takvih dana.

Dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su upoređene sa propisanom graničnom vrijednošću (50 µg/m³), za dnevnu srednju vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine.

Prikaz kvaliteta vazduha za prvih šest mjeseci 2026. godine po metodologiji definisanoj za potrebe aplikacije Vazduh.me

Metodologija je zasnovana na prikazu broja dana sa definisanim kategorijama vazduha - veoma dobar, dobar, prihvatljiv, loš i veoma loš, a na osnovu dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, NO₂, kao i maksimalnih dnevnih osmočasovnih pomičnih srednjih vrijednosti O₃ i CO u µg/m³. Kategorija je definisana po najvećoj izmjerenoj vrijednosti predmetnih polutanata.

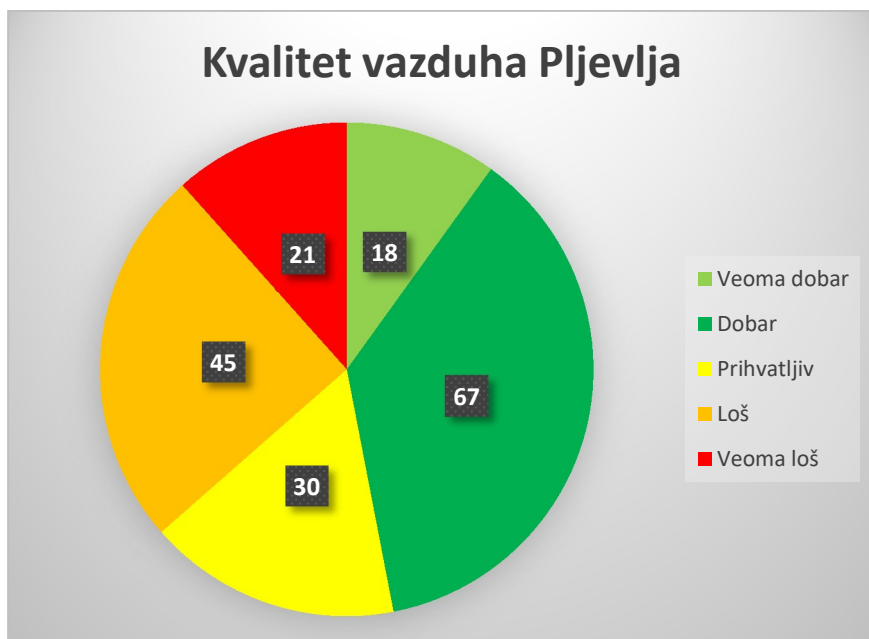
Kategorije kvaliteta vazduha vizuelno prate nijanse boja semafora, kako bi se razumljivije prezentovale građanima.

Tabela 1: Kalkulacije kategorija vazduha u urbanim sredinama sa graničnim vrijednostima polutanata

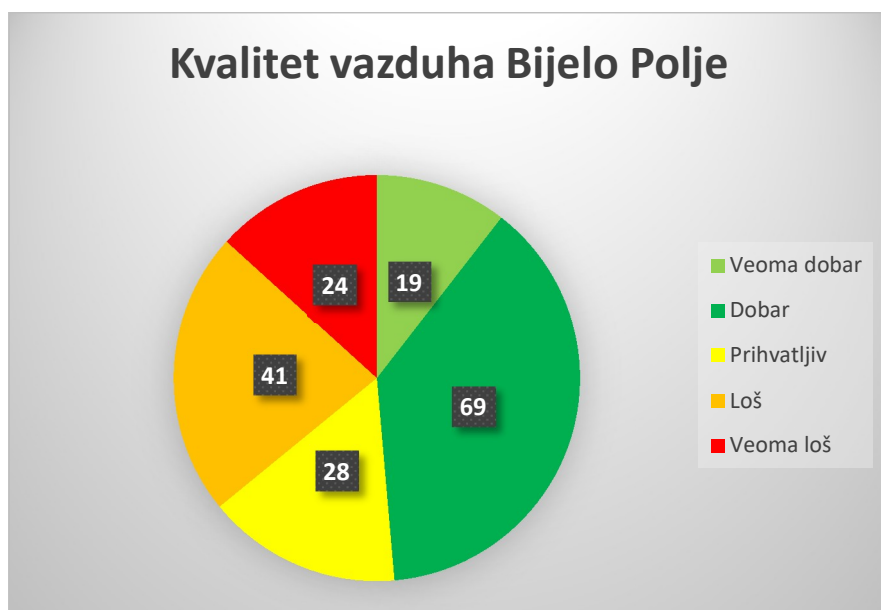
Kvalitet vazduha	Polutanti					
	NO ₂	PM ₁₀	O ₃	PM _{2,5}	CO	SO ₂
Veoma loš	>400	>100	>240	>60	>20000	>500
Loš	200-400	50-100	180-240	30-60	10000-20000	350-500
Prihvatljiv	100-200	30-50	120-180	20-30	7500-10000	100-350
Dobar	50-100	15-30	60-120	10-20	5000-7500	50-100
Veoma dobar	0-50	0-15	0-60	0-10	0-5000	0-50

Analizom mjesečnih izvještaja Centra za ekotoksikološka ispitivanja za period januar – jun 2026. godine, odnosno svih rezultata dnevnih srednjih vrijednosti mjerenih polutanata, pripremili smo grafikone za opštine Pljevlja, Bijelo Polje, Podgoricu i Nikšić

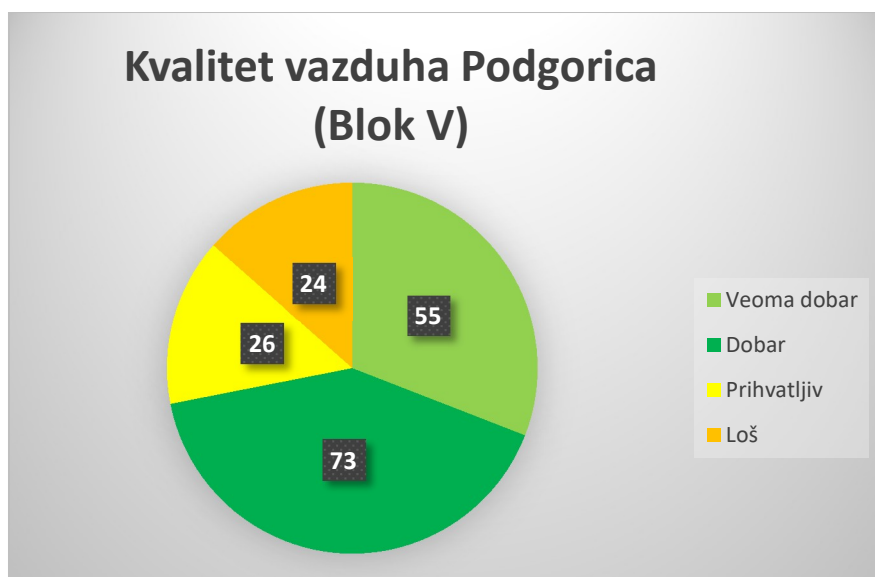
U prvih šest mjeseci tekuće godine u Pljevljima, shodno rezultatima sa mjerne stanice Gagovića imanje, 18 dana kvalitet vazduha je bio veoma dobar, 67 dobar, 30 prihvatljiv, 45 loš a 21 veoma loš.

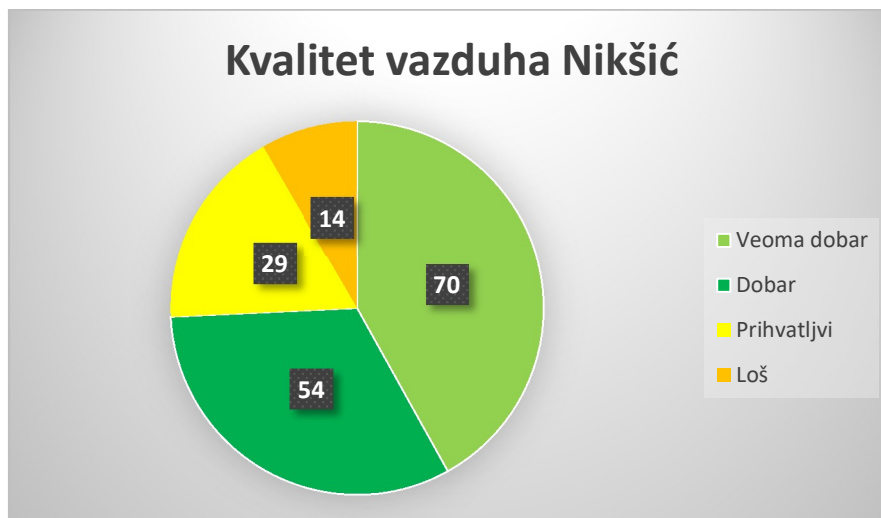
U istom predmetnom periodu u Bijelom Polju kvalitet vazduha je 19 dana bio veoma dobar, 69 dobar, 28 prihvatljiv, 41 loš i 24 veoma loš.

U Podgorici na osnovu rezultata sa mjerne stanice u Bloku V, 55 dana je kvalitet vazduha bio veoma dobar, 73 dobar, 26 prihvatljiv i 24 loš. Nije bilo dana sa veoma lošim kvalitetom vazduha.

Na osnovu rezultata mjerne stanice koja se nalazi u dvorištu Gimnazije „Stojan Cerović” u Nikšiću je u predmetnom periodu kvalitet vazduha 70 dana bio veoma dobar, 54 dobar, 29 prihvatljiv i 14 loš. Ni u Nikšiću nije bilo dana sa veoma lošim kvalitetom vazduha.

Imajući u vidu da je u Pljevljima i Bijelom Polju već premašen broj dozvoljenih dana za dnevne srednje vrijednosti PM₁₀ suspendovanih čestica na godišnjem nivou nadležne institucije i na državnom i na lokalnom nivou trebalo bi da u susret sezoni grijanja pripreme kratkoročne akcione planove, kako bi se na problem aerozagađenja sveo na najmanji mogući nivo, a ne da se čeka kada opet bude alarmantno stanje i samo se može konstatovati.

Vlada je usvojila Strategiju upravljanja kvalitetom vazduha za period 2026-2029 sa Akcionim planom, kao i predlog novog Zakona o zaštiti vazduha koji je u procesu dalje institucionalne verifikacije, gdje se jasno definiše proaktivan pristup i donošenje preventivnih mjera kojima bi se uticalo na smanjenje izraženosti problema, pa se nadamo da se neće ponavljati situacija od ranijih godina da se o aerozagađenju i uticaju na zdravlje ljudi govori kada dođe do izražaja i alarmantnih razmjera.

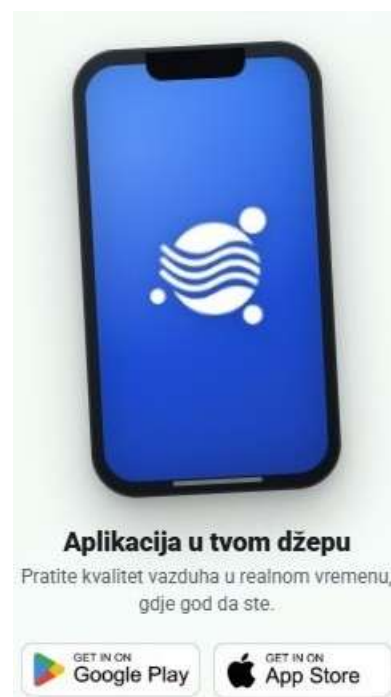

Nova verzija aplikacije vazduh.me Nove mogućnosti za širenje informacija o kvalitetu vazduha

Programerski tim firme Softing uradio je novu verziju aplikacije vazduh.me koju su kreirali Agencija za zaštitu životne sredine, Institut za javno zdravlje Crne Gore i Ekološki pokret „Ozon” sa ciljem pravovremenog informisanja javnosti o kvalitetu vazduha uz preporučene mjere zaštite zdravlja.

U novoj verziji su dostupne opcije:

- 📱 Nativni widgeti: Postavi stanje vazduha direktno na početni ekran (Home Screen) svog telefona.
- ★ Omiljeni grad: Sačuvaj stanicu koju najčešće pratiš za brzi pristup.
- 💡 Pametne preporuke: Zdravstveni savjeti i preporuke u zavisnosti od trenutnog zagađenja.
- 📱 Jednostavno šerovanje: Podijeli stanje u svom gradu direktno na Story ili u poruci.
- 📲 Instaliraj aplikaciju na App Store / Google Play ili posjeti vazduh.me!

Novi regionalni projekat Arhus centara iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore uz podršku Western Balkans Fund i EU

Osnaživanje budućih advokata za zaštitu životne sredine za integraciju u EU i Zelenu agendu

Počela je realizacija regionalnog projekta „Osnaživanje budućih pravnika za zaštitu životne sredine za EU integracije i Zelenu agendu“, koji zajednički sprovode Arhus centar Novi Sad (Srbija), Ekološki pokret „Ozon“ – Arhus centar Nikšić (Crna Gora) i Udruženje Dinarica – Arhus centar Mostar (Bosna i Hercegovina).

Projekat ima za cilj unapređenje praktičnog obrazovanja u oblasti ekološkog prava i jačanje kapaciteta budućih pravnika za primjenu pravnih propisa Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine, kroz regionalnu saradnju, razmjenu znanja i iskustava između partnerskih organizacija, pravnih fakulteta i pravnih stručnjaka iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore.

Tokom šestomesečne realizacije projekta biće osnažen rad postojeće Pravne klinike za ekološko pravo na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu, dok će u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori biti uspostavljene dvije pilot pravne klinike za ekološko pravo. Studenti prava imaju priliku da, uz mentorstvo univerzitetskih profesora i sudija, steknu praktična znanja i iskustva kroz rad na stvarnim slučajevima iz oblasti zaštite životne sredine.

Projektne aktivnosti obuhvataju razvoj zajedničkog nastavnog programa i praktičnih materijala, angažovanje nacionalnih eksperata, izbor i obuku studenata, realizaciju programa pravnih klinika u sve tri zemlje, regionalnu razmjenu iskustava, kao i organizaciju završne regionalne radionice posvećene predstavljanju rezultata projekta i planiranju daljeg razvoja saradnje. Aktivnosti će biti realizovane do kraja 2026. godine.

Projekat doprinosi jačanju regionalne saradnje i razvoju dugoročnih partnerstava između organizacija civilnog društva, akademske zajednice i pravne struke, sa ciljem unapređenja primjene ekološkog prava i zaštite životne sredine u regionu Zapadnog Balkana.

Ovaj projekat sufinansiraju Western Balkans Fund i Evropska unija u okviru zajedničke akcije WBF-EU „Grant for Grassroot Initiatives“.

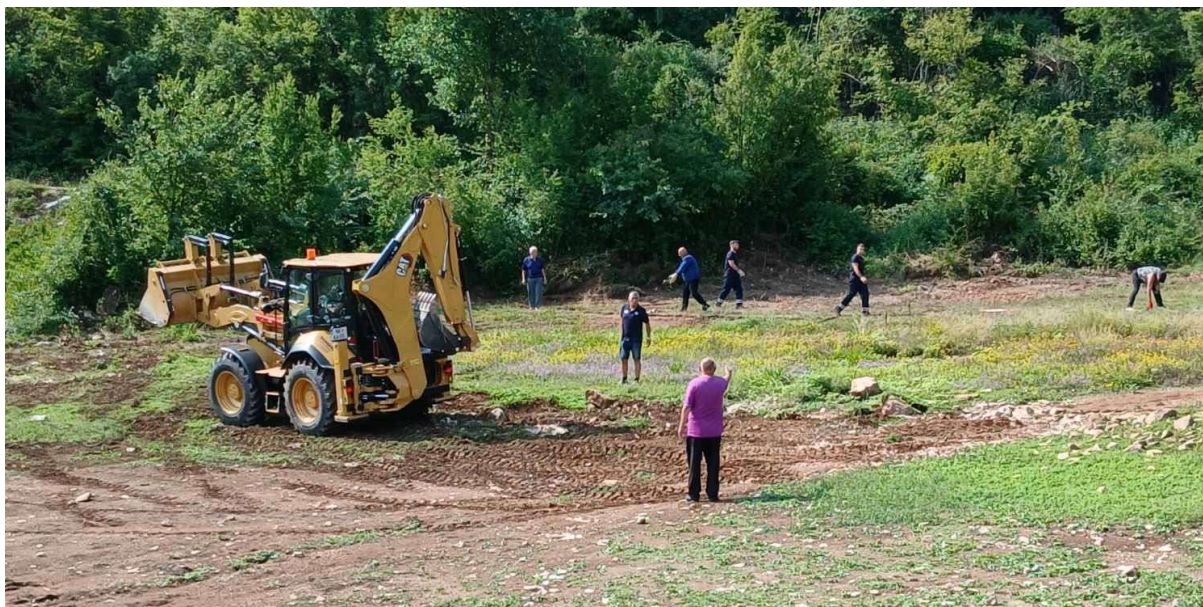
NAŠ GRAD, NAŠ odraz

Realizovane akcije na Slanom i Krupačkom jezeru

Medusektorska saradnja pokazatelj posvećenosti lokalnoj zajednici

U poslednjoj sedmici jula realizovane su akcije uređenja prostora u neposrednoj blizini Slanog i Krupačkog jezera čime se još jednom ukazalo na njihov turistički potencijal.

Akcija uređenja prostora na Slanom realizovana je na potezu Široka ulica – Zatvaračnica u ponedjeljak 27. jula a veliki doprinos dala je mehanizacija i zaposleni HE „Perućica“ i domaćini „Ljubitelji Slanog jezera“.

Tom prilikom uređene su dvije lokacije na obali, uklonjeno rastinje i poravnat teren i uklonjen otpad u okolini saobraćajnice.

U akciji sem potpisnika memoranduma o saradnji Opštine Nikšić, Turističke organizacije Nikšić, Komunalnog Nikšić, Radio Televizije Nikšić, Elektroprivrede Crne Gore, Kancelarije Nikšić prestonica kulture 2030 i Ekološkog pokreta „Ozon“ učestvovali i Uprava za vode i nevladine organizacije Ljubitelji Slanog jezera, Društvo mladih ekologa i Medija tim.

U petak, 31. jula uređen je prostor „Topola“ na kom se održava najveći domaći rok festival „Lake fest“ a akciju su sem pomenutih institucija učešćem podržali i predstavnici Opštine Danilovgrad i MZ Kočane.

U akciji na Krupačkom jezeru pokošen je cijeli predmetni prostor, uklonjen otpad i počelo se sa farbanjem drvenih savardaka u kojima svakodnevno borave domaći i strani turisti.

	Neprofitna nevladina organizacija koja se bavi zaštitom životne sredine u Crnoj Gori	Serdara Jola Piletića 1 81400 Nikšić 040/ 206 564 067/ 608 083 office@ozon.org.me www.ozon.org.me
--	---	--

NIKŠIĆKE EKO PRIČE**„EkoMentor”, jedna ideja i „Trebjesa BioMap”**

Piše: Miloš Džiknić, master politikolog ekoloških politika, specijalista biologije i ekologije

Na samom početku moram reći da mi predstavlja posebno zadovoljstvo što danas u biltenu „**Ekolog**” ne učestvujem samo kao nekadašnji sagovornik u rubrici „**Eco Chat**”, već i kao novi član njegove redakcije.

Kao master politikolog za oblast ekoloških politika i specijalista biologije i ekologije, imao sam priliku da u jednom od prethodnih brojeva govorim o značaju povezivanja nauke, ekologije i javnih politika. Danas, zahvaljujući pozivu mog dragog prijatelja i glavnog urednika biltena **Aleksandra Perovića**, imam čast da prvi put stanem i iza pera.

Prije nego što započnem priču o projektu „**Trebjesa BioMap**”, želim da podijelim jednu ličnu priču.

Aleksandra iz mилоšte zovem „**EkoMentor**“. Ne zato što je to zanimljiv nadimak, već zato što ga je svojim odnosom prema ljudima odavno zaslužio. Od njega sam učio još tokom studija, a kasnije i tokom stručnog osposobljavanja u Ekološkom pokretu „Ozon“. Upravo tada sam iz prve ruke naučio koliko su važni odgovornost, upornost i posvećenost kada je riječ o zaštiti životne sredine.

Nije slučajno što je ideja o projektu „*Trebjesa BioMap*” svoj konačni oblik dobila upravo nakon brojnih razgovora koje smo vodili. Aleksandar nikada nije govorio šta treba raditi, već je postavljao prava pitanja i podsticao me da sam pronađem najbolja rješenja. Upravo iz takvih razgovora često nastaju najbolje ideje.

Danas je ta ideja postala stvarnost.

Kao koordinator projekta, ispred Ekološkog udruženja mladih „Zeleni centar“, realizujem projekat „*Trebjesa BioMap*“, uz finansijsku podršku **Opštine Nikšić** kroz Konkurs za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama za 2026. godinu.

Riječ je o prvoj dvojezičnoj digitalnoj platformi i interaktivnoj web aplikaciji posvećenoj park-šumi Trebjesa, jednom od naših najvrijednijih zaštićenih prirodnih područja u Nikšiću. Platforma će na jednom mjestu objediniti stručno obrađene podatke o biljnom i životinjskom svijetu, prirodnim, pejzažnim i kulturno-istorijskim vrijednostima Trebjesa, uz fotografije, panoramske prikaze i edukativne sadržaje na crnogorskom i engleskom jeziku.

Poseban novitet projekta predstavlja analogno povezivanje prirode i digitalnih tehnologija na samom terenu.

Na šest odabranih lokaliteta biće postavljene **EKO info-table od recikliranog materijala sa QR kodovima**, pa će posjetioци jednostavnim skeniranjem mobilnim telefonom dobiti

informacije o prostoru u kojem se nalaze. Na taj način Trebjesa postaje svojevrsna digitalna učionica na otvorenom.

Posebnu vrijednost projekta predstavlja aktivno uključivanje građana kroz **koncept građanske nauke (citizen science)**, koji omogućava da i sami građani aktivno doprinesu prikupljanju podataka i očuvanju prirode. Korisnici platforme moći će da prijave opažanja biljnih i životinjskih vrsta, dostave fotografije ili prijave ekološke probleme poput otpada, požara i oštećenja vegetacije. Svaka prijava proći će stručnu provjeru prije objavljivanja, čime želimo spojiti nauku i građansku odgovornost u očuvanju prirode.

Na projektu radi multidisciplinarni tim koji okuplja stručnjake iz različitih oblasti. Posebnu zahvalnost dugujem svojim saradnicima: **Sofiji Đukanović**, masteru fotografije, **Nikoli Lončareviću**, programeru kompanije AbakusWeb., **Jeleni Brnović**, magistrici biologije i **Tihomiru Radonjiću**, veterinarskom tehničaru. Značajnu podršku projektu pružaju i **Sekretarijat za zaštitu životne sredine Opštine Nikšić**, Ekološki pokret „Ozon“ i **Turistička organizacija Nikšić**, potvrđujući da najbolji rezultati nastaju kada institucije, civilni sektor i stručna javnost djeluju zajedno.

Najvažnije je što *Trebjesa BioMap* nije zamišljena kao projekat koji završava istekom finansiranja. Platforma će ostati trajno dostupna javnosti i nastaviće da se razvija kroz nova istraživanja, fotografije, opažanja građana i dodatne sadržaje. Vjerujem da budućnost zaštite prirode neće zavisiti samo od zakona i strategija, već od toga koliko uspijemo da prirodu približimo ljudima. Jer čovjek najbolje čuva ono što poznaje i razumije.

Ako zahvaljujući *Trebjesa BioMap* makar jedno dijete prvi put prepozna biljku ili pticu koju svakodnevno viđa, ako bar jedan građanin prijavi problem koji će biti riješen ili ako jedan turista otkrije zašto je Trebjesa mnogo više od običnog izletišta, onda će ovaj projekat ispuniti svoju svrhu.

Vjerujem da je upravo to smisao ekologije, da poveže nauku, tehnologiju i ljude u zajedničkom cilju očuvanja prirode za generacije koje dolaze.

Na kraju, pozivam sve ljubitelje prirode da prate stranice Ekološkog pokreta „Ozon“ i Ekološkog udruženja mladih „Zeleni centar“ na društvenim mrežama. Uskoro ćemo otvoriti vrata bogatom živom svijetu Trebjesa i pokazati zašto ovo zaštićeno područje zaslužuje da ga upoznamo, razumijemo i još bolje čuvamo.

Možda je upravo to i najveća vrijednost svakog dobrog mentora, da vas podstakne da jednu ideju pretvorite u nešto što će ostati i koristiti drugima. Zato će za mene Aleksandar uvijek ostati pravi **EkoMentor!**

Do narednog čitanja, srdačno vas pozdravljam uz naš slogan: „**Čuvajmo prirodu, jer ona čuva nas!**“

AKTUELNOSTI

Opština Nikšić formirala Radnu grupu za izradu Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom

Predsjednik Opštine Nikšić Marko Kovačević 2. jula tekuće godine donio je Rješenje o formiranju Radne grupe za izradu Lokalnog plana upravljanja komunalnim i neopasnim građevinskim otpadom, čime je zvanično počeo rad na pripremi ovog važnog lokalnog dokumenta, koji je i zakonska obaveza.

Radna grupa kojom će koordinirati Potpredjednik Opštine Nikšić Vidak Krtolica ima međusektorski karakter, jer su zastupljeni predstavnic/e Sekretarijata za komunalne poslove i saobraćaj, Sekretarijata za zaštitu životne sredine, Sekretarijata za uređenje prostora, Komunalnog Nikšić i nevladinih organizacija, Sem Krtolice u radnoj grupi su i Milorad Zečević, Aleksandar Perović, Jasmina Janković Mišnić, Nataša Balkić, Stanko Baucal i Ivan Mijanović.

Nakon pripreme predmetnog dokumenta, slijede javna rasprava, dobijanje saglasnosti od resornog Ministarstva ekologije i Agencije za zaštitu životne sredine, a cijeli process usvajanja Lokalnog plana shodno zakonskim obavezama mora se završiti do 27. novembra tekuće godine.

Odbornici/e Skupštine Opštine Nikšić donijeli Odluku o imenovanju članova/ica Skupštine d.o.o Agencija za upravljanje zaštićenim područjima opštine Nikšić

Skupština opštine Nikšić na sjednici održanoj 30.06.2026. godine donijela je Odluku o imenovanju članova/ica Skupštine d.o.o Agencija za upravljanje zaštićenim područjima opštine Nikšić. Imenovani članovi/ce su: Aleksandar Perović, Veselin Luburić, Gordana Perunović, Miloš Džiknić i Ivan Krstajić.

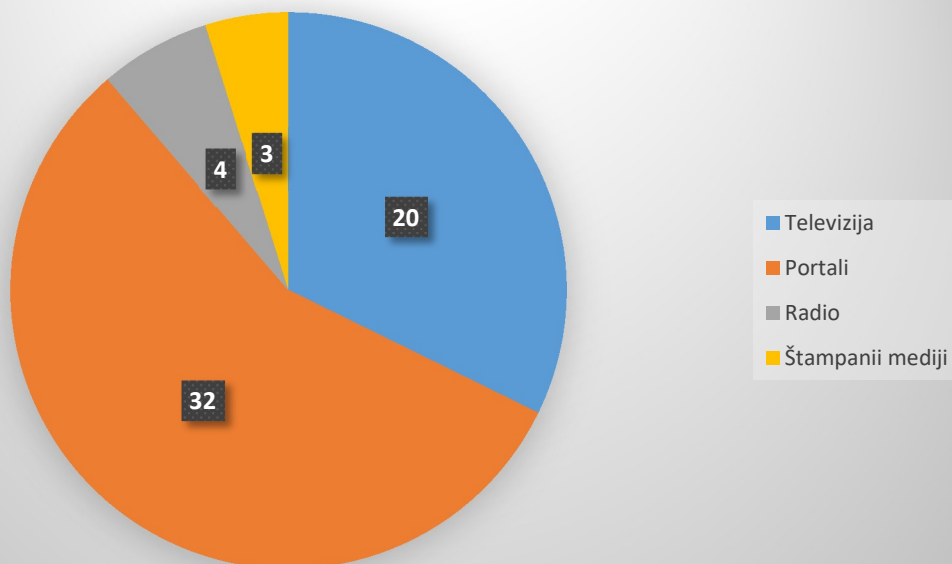
Članovi/ce Skupštine imenuju se na period od četiri godine uz mogućnost ponovnog imenovanja a Odluka je stupila na snagu danom donošenja.

Ranije je Skupština opštine Nikšić na XVI sjednici održanoj 21. aprila tekuće godine usvojila Odluku o osnivanju Društva sa organičenom odgovornošću „Agencija za upravljanje zaštićenim područjima opštine Nikšić“, čime su se stvorili uslovi za formiranje tog privrednog subjekta koje će biti upravljač zaštićenim objektima.

Za V.D. izvršnog direktora imenovana je Jadranka Zvicer.

1 5 godina Arhus centara Podgorica i Nikšić

 arhus-centri.me

Medijske aktivnosti Ekološkog pokreta „Ozon”**Pregled pojavljivanja po vrstama medija u julu 2026. godine****EKO KALENDAR**

11. jul	Svjetski dan populacije
28. jul	Svjetski dan zaštite priode

Pratite nas na Instagramu**HVALA ŠTO NE ŠTAMPATE „EKOLOG” 😊😊😊**